

Queritur 1° an pro audiendis confessionibus monialium specialis requiratur approbatio episcopi.

R. affirmative, etiam pro monialibus a jurisdictione episcopi exemptis. Patet 1° ex Constitutione Gregorii XV *Inscrutabili*, a Benedicto XII anno 1726 confirmata; 2° ex praxi communi Ecclesiae; 3° ex decretis S. Congr. Conc. resolventis: 1° monialium confessiones auditas sine speciali approbatione esse nullas; 2° approbatum pro excipiendis confessionibus mulierum, non ideo censi approbatum pro monialibus; 3° approbatum pro uno monasterio, non censi pro alio monasterio approbatum. Hæc autem omnia confirmavit Clemens X, anno 1670, bulla *Superna magni patrisfamilias*. Ergo.

Nomine monialium, hic solæ intelliguntur mulieres vota solemnia emittentes et in claustris viventes; non vero illæ quæ vulgo dicuntur *Sœurs de charité*, et aliæ similes quæ vota simplicia emittunt. Certum est tamen episcopos statuere posse ut pro his audiendis specialis obtinenda sit approbatio. Apprime igitur noscere debent confessarii quid in singulis diocesis statutum fuerit in ordine ad confessiones hujusmodi sororum.

Moniales cum debita licentia iter agentes aut alia de causa extra monasterium degentes, apud quemlibet confessarium approbatum peccata sua deponere possunt, quia *odia restringi convenit*.

Confessarii monialium ab ipsis eligi non possunt, sed ab episcopo loci eligi et approbari debent. Ex prohibitione sacre Congregationis Episcoporum et Regularium, diei 4 martii 1591, confessarii monialium ad triennium duntaxat approbari debent, quo elapso, non possunt amplius audire confessiones in eodem monasterio, sine licentia sacre Congregationis. Sed illa dispositio apud nos in usu non est, nec admitti posset. Cum ad ministerium istud speciales requirantur dotes, non facile inveniuntur idonei monialium confessarii. Qui pro illis audiendis semel sunt indefinite approbati auctoritatem suam non amittunt nisi per revocationem, demissionem acceptatam aut mortem.

« Præter ordinarium autem confessorem, alius extraordinarius ab episcopo et aliis superioribus, his aut ter in anno, offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. » Sunt verba Conc. Trid., sess. 25, de Regularibus et Monialibus, cap. 10.

Videnda sunt quæ dicturi sumus in t. v, ubi de monialium confessariis.

Queritur 2° an capellani militum seu missionarii castrenses approbatione episcoporum indigeant.

R. Certum est illos absolvere non posse milites absque legitima approbatione; sed quæstio est an approbatio majoris capellani regii (*du grand-aumônier*), si existat, eis sufficiat, an vero requiratur approbatio episcopi loci.

Cum majores capellani regii sola auctoritate civili fuerint instituti, nullam habent jurisdictionem ecclesiasticam ratione sui tituli, nec proinde eam delegare possunt, nisi facultatem id faciendi a Sede Apostolica obtinuerint.

Clemens XII, brevi diei 4 februarii anni 1736, precibus Philippi V, Hispaniarum regis, inclinatus, concessit majori capellano ab ipso pro tempore deputato, facultatem per se vel per alios sacerdotes probos et idoneos in examine a se repertos et subdelegandos, sacramentaliter absolvendi milites a quibusvis peccatis et censuris, nec non alias utriusque sexus personas ad exercitus regios (comprehensis etiam copiis auxiliariis) spectantes. Eadem facultatem Benedictus XIV concessit, die 28 maii 1746, majori capellano Caroli-Emmanuelis III, regis Sardinie.

In Gallia autem majores capellani, dum existerent, contendebant similia privilegia sibi concessa fuisse: episcopi vero negabant. Idcirco pars tutior eligenda esset, et capellani militum approbationem episcoporum requirere et obtinere deberent, donec summus Pontifex suam voluntatem clare manifestaverit. Capellani navium obtinent approbationem episcoporum portuum e quibus proficiscuntur naves, et hæc approbatio eos comitatur cum navibus.

« Capellani exercituum nequeunt absolvere milites » degentes in præsidiis sine facultate Sedis Apostolicæ » aut licentia Ordinarii, a pluribus S. Cong. decretis. » S. Lig., l. 6, n. 577.

A fortiori capellani scholarum militarium approbatione episcopi indigent.

§ VI. — Quinam a peccatis reservatis absolvere possint.

Casus reservati quædam sunt delicta ratione sui vel scandali atrociora, circa quæ jurisdictio in inferioribus presbyteris limitatur. Reservatio igitur non est censura, cum non sit proprie pœna, sed limitatio jurisdictionis : unde ignorantia non tollitur. Finis illius est ut populus enormitatem peccati, quod difficilius remittitur, apprehendat, et graviores causæ peritioribus committantur.

Ut peccatum censeatur reservatum, plures requiruntur conditiones, quæ sequentibus exprimuntur versibus :

Completum, externum, certum, mortale, favores
Auge, odium stringe, a potiori illatio non est,
Mas annos habeat bis septem, femina bis sex ;
Solve mandantes, quando non jura reservant.

Itaque 1^a, peccatum debet esse mortale. Cum enim peccata venialia non sint materia necessaria sacramenti Pœnitentiæ, repugnat ea reservari : unde si peccatum e natura sua mortale, ex ignorantia vel inadvertentia fiat veniale, jam non est reservatum.

2^a, debet esse externum et mortale quatenus externum.

1° Externum : quia sic semper intellecta est reservatio et quidem recte, cum in internis mortalia a venialibus difficile secernantur ; 2° mortale quatenus externum : unde levis percussio clerici cum intentione eum graviter percutiendi, non esset reservata.

3^a, debet esse completum et in ea specie quæ reservatur consummatum ; quia juxta regulam juris 15, in Sexto, *Odia restringi convenit* : igitur qui hominem graviter vulnerat ex intentione illum occidendi, reservationem cui subjacet homicidium non incurrit.

4^a, requiritur ut a pubere fuerit commissum. Quamvis enim nulla lex generalis reperiatur in jure qua impuberes a reservatione excipiantur, est tamen sententia communis eos tali restrictioni non subjacere, nisi superior ecclesiasticus expresse declaraverit. Ætas autem pubertatis determinata est quatuordecim annorum pro maribus, duodecim pro feminis.

5^a, debet esse certum, id est, certo commissum, et omnibus supradictis conditionibus certo vestitum et in confessione nondum remissum ; quia, cum reservatio sit odiosa, ad rigorosum verborum sensum restringenda est. In dubio autem an peccatum aliunde certum, sub lege reservationis sit comprehensum, scinduntur theologi. Juxta multos pars tutior est eligenda et standum est pro lege, nisi superior aliud expresse declaraverit.

6^a, reservatio extendi non debet ultra propriam verborum significationem, quia *Odia restringi et favores convenit ampliari*. Unde, reservato homicidio, solus homicida reservationi subjacet, non vero mandantes, licet magis rei esse possint : ideo conclusio a fortiori non valet.

His notatis, sit

PROPOSITIO PRIMA.

Summus Pontifex et episcopi jus habent quosdam sibi reservandi casus.

Prob. 1° Concil. Trid., sess. 14, cap. 7 : « Magnopere » ad Christiani populi disciplinam pertinere sanctissimis » patribus nostris visum est, ut atrociora quædam et graviora crimina, non a quibusvis, sed a summis sacerdotibus duntaxat absolverentur : unde merito Pontifices » maximi, pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa » tradita, causas aliquas criminum graviores suo poterunt peculiari judicio reservare.

» Neque dubitandum est.... quin hoc idem episcopis » omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen » non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate,

» præsertim quoad illa quibus excommunicationis cen-
» sura annexa est. » Et canone 11 : « Si quis dixerit epi-
» scopos non habere jus reservandi sibi casus, nisi quoad
» externam politiam..... anathema sit. »

Prob. 2º constanti usu et praxi Ecclesiæ. Et revera ju-
risdictio pendet a voluntate Ordinariorum : ergo limitari
potest ; saltem in delegatis. Major est difficultas pro infe-
rioribus Ordinariis : attamen, cum superior veram habeat
jurisdictionem in eos, v. g., summus Pontifex in episco-
pos, non repugnat quod illorum jurisdictionem intra cer-
tos limites coerceat, ad sensum Concil. Trid.

Colliges reservationem factam sine causa et injuste,
graviter quidem illicitam esse ex parte superioris, et ta-
men validam, quia jurisdictionis pendet a voluntate Ordina-
rii.

CASUS SUMMO PONTIFICI RESERVATI,

Qui omnes annexam habent censuram.

1º Exustio voluntaria ædificiorum, aut sacrorum, aut
profanorum, cum incendiarius est ob hoc nominatim et
publice denunciatus. *Decretal.* l. 5, tit. 39, cap. 19 ; *Giraldi*, t. II, p. 735.

2º Effractio cum spoliatione sacrarum ædium aut mo-
nasteriorum, post effractoris, spoliatoris excommunicatio-
nem nominalem denuntiata. *Reiffenst.* t. III, p. 278 ;
Giraldi, t. II, p. 666.

3º Simonia publica, sive in Ordinibus, sive in benefi-
ciis, realis ex utraque parte ; id est, hinc dato spiritali,
inde temporali, saltem in aliqua parte. *Extrav. comm.*
l. 5, cap. 2. Confidentialia similiter publica mediatores et
procuratores comprehenduntur in utroque casu. *Reiffenst.*
t. III, p. 117.

4º Occisio, mutilatio, vel atrox percussio clerici in sacris
Ordinibus constituti et clericali habitu induti ; vel religiosi,
sive professi, sive novitii, habitum religionis gestantis ;
sive monialis professæ aut novitiæ habitu sacro indutæ.

Decret. part. 2, causa 16, quæst. 4, can. 29 (col. 129).

5º Percussio etiam non atrox, sed graviter injuriosa
episcopi, alterius prælati, vel superioris ecclesiastici, ut
parochi. *Decretal.* l. 5, tit. 29, cap. 5 et 17 ; *Giraldi*, t. II,
p. 71 ; *S. Lig.* l. 6, n. 298.

6º Falsificatio bullarum vel litterarum apostolicarum.
Decretal. l. 5, tit. 20, cap. 7 ; *Giraldi*, t. II, p. 683.

Nota 1º prædictos casus, si sunt occulti, proprio delin-
quentium episcopo, cum sua censura, esse reservatos, si-
quidem « licet episcopis in quibuscumque casibus occul-
» tis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, delinquentes
» quoscumque sibi subditos in diœcesi sua eos absol-
» vere. » Concil. Trid. sess. 24, de Reform. cap. 6. Illi
autem casus reputantur occulti, qui in judicio non fue-
runt probati et aliqua tergiversatione celari possunt in
vicinia, ut si, v. g., tribus aut quatuor personis dis-
cretis innotescerent, aut si factum appareret dubium.

Quoniam casus papales ob excommunicationem præci-
pue reservantur, si excommunicatio ob ignorantiam non
incurratur aut tollatur, eo ipso, ex communi doctorum
sententia, cessat reservatio. Sacerdos a Papa delegatus ut
a peccato ei reservato absolvat, eo ipso ab excommuni-
catione eidem peccato annexa absolvere potest. Ita gene-
raliter theologi et cum iis *Billuart*.

Nota 2º episcopum ab iisdem casibus etiam non occul-
tis absolvere posse regulares, moniales, feminas, paupe-
res, senes, valetudinarios, et denique eos omnes qui
Romam moraliter adire nequeunt. *Ferraris, vº Absol.,*
art. 1, n. 6 ; S. Lig. l. 6, n. 585, et l. 7, n. 85.

Nota 3º percussorem clericum non atrocem, vel clericum
Ordinibus sacris non initiatum, episcopo tantum reservari.

Nota 4º. Præter hos casus summo Pontifici reservatos,
alii sunt in jure communi expressi ; sed in his regioni-
bus rarissime eveniunt : alii vero multo frequentius oc-
currentes reperiuntur in bulla In cœna Domini. Quoad
hanc bullam videatur t. IV, Tract. de legib., part. 2,
cap. 2, art. 5, passim.

Casus autem episcopis reservati pro diœcesibus varian-

tur. Legendi sunt in Ritualibus, vel in libellis eos continentibus.

Si reservatio facta sit propter censuram, ubi censura non incurritur vel tollitur, cessat reservatio. Sic in jure plurimæ annexæ sunt censuræ casibus qui non declarantur reservati; sublatis censuris, nulla existit reservatio.

Quando illæ censuræ non declarantur reservatæ, nulla est reservatio.

Si censuræ illæ sunt reservatæ, vel agitur de excommunicatione, et tunc confessarius pro reservatis non approbatus, pœnitentem absolvere nequit, *ut patet*: si vero agatur de suspensione, eum absolvere potest, si quidem suspensio et irregularitas a sacramentis Pœnitentiæ et Eucharistiæ non excludunt.

Facultas igitur absolvendi a casibus reservatis distingui potest a facultate absolvendi a censuris et a facultate dispensandi ab irregularitatibus occultis.

Sciat ergo quilibet sacerdos ad audiendas confessiones deputatus, quænam facultates sibi fuerint concessæ et eas non prætergrediatur.

Quî obtinet ab episcopo facultatem a determinatis casibus reservatis absolvendi, eo ipso ab excommunicatione eis annexa absolvere potest, alioquin reipsa non posset absolvere. Idem dici non potest de suspensione et irregularitate, *ut patet*.

PROPOSITIO SECUNDA.

Extra mortis articulum vel probabile ejus periculum, solus superior cui casus reservantur, vel ipsius delegati, ab eis valide absolvere possunt.

Prob. ex Conc. Trid., sess. 14, cap. 7, in fine. « Extra quem articulum, sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur ut ad superiores et legitimos judices pro beneficio absolutionis accedant. »

Idem constat ratione. Absolutio sine jurisdictione nulla est: reservatio autem est limitatio jurisdictionis, quæ

tolli non potest nisi a superiore cui casus reservantur, vel ab ipsius delegatis: ergo.

Hinc 1° in articulo mortis, ex jure communi, nulla est reservatio, et qui in eo casu a sacerdote pro reservatis non approbato fuit absolutus, si supervixerit, ad approbatum pro reservatis recurrere non tenetur; peccatum enim semel remissum non reviviscit, nec censura ei annexa, si absolutione sublata sit, per se renovatur.

2° Absolutio ab inferiori sacerdote, specialiter non delegato, extra periculum mortis concessa, quantumvis ex ignorantia et inadvertentia id fiat, est jure communi nulla: attamen statuitur in nostra diœcesi, ex indulgentia charitatis, ut pœnitens qui bona fide casus reservatos confitetur confessario approbato quidem, sed non pro reservatis, valide absolvatur; et confessarius, si ex contemptu legis vel ex ignorantia graviter culpabili sic egerit, suspensionem ipso facto incurrat.

Juxta S. Lig. l. 6, n. 585, communis sententia est simplicem confessarium posse indirecte absolvere a reservatis, quando facultas peti nequit a superiore et gravissimum incommodum ex mora secuturum est.

3° Qui a Sancta Sede pro casibus pontificiis delegaretur, non ideo pro casibus episcopo reservatis approbatus esset, quia unum in altero non comprehenditur. Nec qui pro casibus episcopalibus est approbatus, a casibus pontificiis episcopo devolutis absolvere posset, nisi hoc expressisset episcopus in suis litteris aut verbis: concilium enim Trid. specialem requirit delegationem, quod *Suarez* et alii intelligunt de delegatione expressa.

4° Confessarius pro reservatis non approbatus, a non reservatis eundem pœnitentem absolvere nequit, *ut patet*, nec ideo pergere debet in audienda confessione si advertat existere casum reservatum, nisi præsumat se licentiam a superiore obtenturum, et pœnitens in dilationem absolutionis consentiat.

5° Si absolutio, ex debita auctoritate ordinaria vel delegata concessa, sit formaliter nulla, id est sacrilega e parte pœnitentis, non tollitur reservatio, nisi superior

hoc expresse voluerit; quod sane præsumi non potest. Si autem simpliciter sit nulla, communis sententia est tolli reservationem, quia pœnitens finem legis sufficienter attigisse videtur. Ita Coll. Andeg.. *S. Ligorius*, l. 6, n. 598, cum multis aliis.

6° Qui in una diœcesi simpliciter est approbatus, absolvere potest pœnitentes alterius diœcesis ad se bona fide accedentes a casibus in ea diœcesi, non in sua reservatis; quia reservatio, cum sit limitatio jurisdictionis, confessarium et non pœnitentem afficit. Aliunde causa delicti finienda est secundum jura loci in quo iudicium exercetur. Secus, si pœnitens in fraudem legis, id est, ad declinandam disciplinæ suæ diœcesis severitatem, vel simpliciter ut facilius absolvatur. Sic, cum multis, *S. Ligorius*, l. 6, n. 589.

7° Si quis bona fide peccatum reservatum oblitus, a confessario pro reservatis approbato rite absolvatur, tollitur reservatio, ac proinde peccatum istud cuilibet confessario simpliciter approbato confiteri potest.

Permultæ sunt aliæ difficultates in intricatissima hac materia, ut videre est apud Collatorem Andeg., *S. Ligorium* aliosque theologos. Eas nec solvere, nec exponere intendimus: in nostra diœcesi et in multis aliis, ut nobis videtur, facultas a reservatis et censuris eis annexis absolvendi, omnibus confessariis ipsisque vicariis et presbyteris habituatis nunc conceditur, ne in miseris nostris temporibus reservatio in destructionem potius quam in ædificationem vergat. Semper tamen excipitur peccatum contra castitatem exterius commissum, a quo sacerdos complicem, extra mortis articulum, nunquam absolvere potest, ut in Supplemento ad Tractatum de *Matrimonio* ostendimus. Excipiuntur etiam suspensiones in statutis diœcesanis nostris anni 1851 expressæ, tit. 4, cap. 3.

§ VII. — Quinam habeant jurisdictionem in articulo mortis.

Duæ hic occurrunt quæstiones distinctæ, licet inter se affines, nempe 1° quinam in articulo mortis absolvere

possint a communibus peccatis; et 2° quinam a reservatis.

1° Fere omnes theologi concedunt quosvis sacerdotes in communionem Ecclesiæ viventes absolvere posse, vi jurisdictionis quæ jure communi ipsis pro tunc delegatur, deficiente confessario approbato. Hoc patet ex Rituali Romano et ex communi theologorum doctrina. At multi negant de iis qui ab unitate Ecclesiæ præcisi sunt, ut schismatici, hæretici, excommunicati, suspensi, irregulares, degradati, apostatæ, et nituntur 1° auctoritate *S. Thomæ*, qui in 3 part., q. 82, art. 7, ad secundum, asserit hujusmodi sacerdotes, præter baptismum, in nullo casu alia sacramenta conferre posse; 2° veteri disciplina ante concilium Tridentinum ubique recepta, cui Concilium derogare noluit; 3° declaratione S. Congr. Concil. pronuntiantis decretum capituli 7, sess. 14, de sacerdotibus in unitate Ecclesiæ viventibus intelligendum esse. Sic *Concina*, t. xx. Hæc decisio multis non videtur authentica.

Alii vero communissime affirmant prædictos sacerdotes a communionem Ecclesiæ etiam notorie et nominative præcisos, in articulo mortis valide absolvere, defectu alterius sacerdotis in unitate catholica viventis: 1° quia præsumendum est Ecclesiam in tali extremitate jurisdictionem supplere; 2° quia ita multi sentiunt doctores, inter quos *Navarrus*, *Sanchez*, *Suarez*, *de Lugo*, *Soto*, *Sylvius*, *Tournely*, *Billuart*, *Dens*, *Ferraris*, etc.; 3° quia hæc sententia in pluribus traditur Ritualibus et a multis admissa est episcopis Gallicanis tempore schismatis anni 1791; 4° quia Pius VI, hac de re consultus, respondit, die 1 aprilis 1794, « non esse improbandam rationem » quam inierunt nonnulli Gallicani præsules, qui in » articulo vel periculo mortis, Pœnitentiæ sacramentum » quod est secunda post naufragium tabula, a sacerdotibus juratis, ac etiam a parochis intrusis, recipi posse » permiserunt, deficiente quovis alio catholico sacerdote. » *Collection générale des Brefs*, t. II, p. 482.

Ergo supponit ille Pontifex opinionem quæ stat pro

validitate absolutionis esse saltem probabilem, alioquin eam improbasset. Cum autem, in necessitate, opinione probabili uti liceat, inde sequitur licitum esse et expedire absolutionem ab hujusmodi sacerdote, aliorum defectu, excipere.

Quoniam vero nostra opinio est duntaxat probabilis, si, confessione peracta, catholicus occurreret sacerdos, tutius manifeste esset eam iterare.

2° Certum est nullam esse reservationem in articulo mortis, ut expresse declarat Concil. Trid. sess. 14, cap. 7, his verbis: « Verumtamen pie admodum, ne hac » ipsa occasione aliquis pereat, in Ecclesia Dei custodi- » tum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo » mortis; atque omnes sacerdotes quoslibet penitentes » a quibusvis peccatis et censuris absolvere possunt. »

Auctoritates modo allatae probant etiam hanc facultatem absolvendi a reservatis in articulo mortis, ipsis similiter communicari sacerdotibus ab unitate Ecclesiae praecisis, saltem deficiente catholico sacerdote etiam non approbato.

Nota. In omnibus quae diximus sub nomine articuli mortis comprehenditur etiam probabile ejus periculum, quamvis inter utrumque aliquod existat discrimen. Ita fere omnes theologi, ut videre est apud *Concina, Ferraris, v^o Jurisdictio, n. 27, S. Ligorium, l. 6, n. 561.* Tale autem periculum adesse censetur in praedio, in longa navigatione, si confessarius non sit adfuturus, in parte difficili, etc. In multis diocesisibus id latius, ex speciali concessione, extenditur. Unusquisque statutis propriae diocesis stare debet.

Queritur an simplex sacerdos, praesente approbato, moribundum in articulo mortis absolvere possit.

R. Plures affirmant, dicentes concilium Tridentinum jurisdictionem in articulo mortis omnibus sacerdotibus indistincte conferre, et ampliandos esse favores, odia vero restringenda. Sed communissima est sententia negans, hoc innixa fundamento, scilicet, jurisdictionem ab Ecclesia in sacerdotibus non approbatis suppleri propter

necessitatem: porro dici non potest adesse necessitatem si sacerdos approbatus non deficiat, nisi confessionem excipere et absolutionem impertire nolit; vel forte, nisi aegrotus tanta corripiatur repugnantia erga approbatum, ut conscientiam suam ei aperire nequeat, vel si confessio simplici sacerdoti jam incepta sit quando supervenit approbatus. Ita *Collet, S. Ligorius* et plures alii.

ARTICULUS TERTIUS.

DE OBLIGATIONIBUS CONFESSARII.

Inter obligationes confessarii, aliae spectant confessionem, aliae absolutionem, et aliae sigillum.

§ I. — De obligationibus confessarii quae spectant confessionem.

Necesse est 1° ut confessarius habeat probitatem; 2° scientiam; 3° prudentiam; 4° ut confessionibus audiendis paratum se praebet; 5° ut penitentes prudenter interroget; 6° ut ignorantes moneat; et 7° ut contritionem in frigidis et obduratis excitare conetur.

SECTIO PRIMA. — De probitate in confessario necessaria.

Nomine probitatis requisitae in ministro sacramenti Penitentiae, quam alii vocant bonitatem, duo intelliguntur, videlicet: 1° status gratiae justificantis, habitualiter existentis, vel recuperatae per ipsum Penitentiae sacramentum, aut saltem per contritionem perfectam; 2° eminentia in virtutibus ad munus confessarii rite obeundum necessariis, v. g., in pietate erga Deum, in charitate, compassione et misericordia erga proximum, in sollicitudine erga propriam salutem, etc.

Certum est 1° statum gratiae in ministro Penitentiae non necessarium esse ad validitatem sacramenti, ut in *Tractatu de Sacramentis in genere, cap. 5, art. 1,* ostendimus.

Certum est 2° sacerdotem Penitentiae sacramentum licite administrare non posse, nisi sit in statu gratiae: id constat ex *Tractatu de Sacramentis in genere, in quo*

probat eum qui sacramentum aliquod in statu peccati mortalis scienter ministrat, mortaliter peccare. Sacerdos igitur peccato mortali inquinatus, tot admittit peccata mortalia quot dat absolutiones, quia tot sunt sacramenta e parte ipsius profanata, ac proinde tot sacrilegia numero distincta. Ita communissime theologi contra paucos qui volunt unicam esse in Deum irreverentiam, si confessiones successive et sine interruptione fuerint auditæ; quia, inquit, eadem est actio moralis, sicut actio plura vasa sacra simul furandi. Imo probabile est eum qui in statu peccati mortalis confessionem audit, et absolutionem ob justam rationem differt, vel antequam eam concedat perfecte conteritur, mortaliter peccare; quia magnam ministerii sui partem indigne exercet, et manifesto se exponit periculo aut pœnitentem injuste remittendi, aut sacrilege eum absolvendi.

Si quis tamen improvise ad moribundum vocatus, tempus se recolligendi non habeat, aut bona fide falso credat se perfecte conteri, non peccat absolvendo. *S. Ligorius*, l. 6, n. 617.

Certum est 3° ministrum sacramenti Pœnitentiæ multis virtutibus pollere teneri ut munere suo digne fungatur, tum ad gloriam Dei promovendam, tum ad proximum recte ducendum, tum ad seipsum inter innumera pericula custodiendum atque salvandum: impossibile est quippe confessarium, de colendis virtutibus christianis parum sollicitum, eas pœnitentibus efficaciter persuadere, et multa non admittere peccata.

SECTIO SECUNDA. — De scientia in ministro sacramenti Pœnitentiæ requisita.

Certum est aliquam scientiam requiri in confessario, saltem ut munere suo licite fungatur: nam officium iudicis, medici et ministri sacramenti exercet: at sub triplici hoc respectu aliquam scientiam habere tenetur.

1° *Ut iudex*. Tunc scire debet quæ sit ipsius potestas, pro quo tempore, ad quas personas et ad quæ peccata se extendat; quæ dispositiones in pœnitentibus requiran-

tur, quis dolor, quod propositum non peccandi de cætero; quid sit peccatum, quid non, quæ peccata ex genere suo sint mortalia, quæ venialia; quæ species peccati, quæ circumstantiæ in confessione explicandæ; quandonam peccata multiplicentur numero; quænam obligationem restituendi, aut famam reparandi, vel parti læsæ satisfaciendi inducant; quænam sint reservata et censuram aliquam sibi annexam habentia, etc., etc. Porro hæc omnia scientiam aliquam requirunt. Ergo 1°.

2° *Ut medicus*. Eo titulo scire tenetur ea quæ pertinent ad iterationem confessionum, si invalidæ fuerint; ad amovendas occasiones peccatorum, ad tollendos eorum habitus et radices, ad injungenda opportuna remedia, ad desperantes erigendos, pusillanimes confortandos, afflictos consolandos, duros emolliendos et ad compunctionem excitandos.

3° *Ut minister*, validitatem et honorem sacramenti procurare debet. Necesse est igitur ut sciat quidquid ad debitam administrationem ejus pertinet, scilicet materiam, formam, condiciones in pœnitente requisitas, et denique regulas in Scriptura, traditione et canonibus Ecclesiæ fundatas. Ergo.

Horum autem scientiam comparabit continua Scripturæ sacræ meditatione, juris canonici et theologiæ moralis studio, librorum spiritualium lectione, virtutum christianarum exercitatione et assidua orationis mentalis praxi.

Diximus 1° aliquam in eo requiri scientiam; non enim summa necessaria est scientia, sed mediocris sufficit, ea scilicet qua confessarius intelligat quæ frequentius accidunt et in difficilioribus prudenter dubitet, ac pœnitentem ad doctiorem virum remittat; vel ipse doctiores aut libros consulat, suspensa interim absolutione, vel etiam aliquando concessa, si pœnitens promittat se facturum quod fuerit determinatum.

Major autem vel minor requiritur scientia pro diversitate locorum et personarum: sic major necessaria est eis qui audituri sunt confessiones in civitatibus vel in aulis

principum, quam eis qui ministerium suum in pagis vel in collegiis tantum exercituri sunt; major pro audienda confessione presbyterorum quam monialium, etc.

Diximus 2° *saltem ut munere suo licite fungatur*: vix enim contingere potest ut absolutio sit nulla defectu scientiæ in confessario; quia, supposita materia legitima et forma integra, sufficit, ex communi doctorum sententia, ut minister peccata sub generali notione offensæ Dei cognoscat: porro fere impossibile est sacerdotem rationis competentem adeo ignarum esse ut peccata saltem sub hac ratione generali non apprehendat: ergo.

Attamen, aliquo sensu, confessio fieri potest nulla per accidens, defectu scientiæ confessarii, in duplici casu: nempe 1° si pœnitens mala fide quærat confessarium qui peccata ipsius non intelligat et conscientiam prudenter judicare nequeat, quia sufficientes non habet dispositiones ut valide absolvatur; 2° si inter confitendum adverteat confessarium quædam peccata non intelligere et apertius ea non dicat, quia præcepto divino confessio non satisfacit. Hæc autem potius ad defectum integritatis in confessione referenda videntur.

Confessarii autem qui absque scientia sufficienti tanto muneri se ingerunt, eo ipso mortaliter peccant, et insuper omnes falsæ decisiones quas daturi sunt, in eorum perniciem vertentur totque erunt ipsi peccata mortalia.

Similiter gravissime peccant superiores qui facultatem confessiones excipiendi hujusmodi ignaris concedunt, vel concessam non revocant, cum possunt, quia infinita inde oriuntur mala. Ita *Layman, Bonacina, de Lugo, S. Ligorius*, etc.

Excusatur tamen sacerdos ignarus qui ob solam necessitatem confessiones audit, v. g., in periculo mortis, alio capaciore deficiente, vel si episcopus, urgente confessariorum penuria, munus confessiones excipiendi ei cujus ignorantiam cognoscit, virtute obedientiæ imponat, et in hoc corrigendus nobis videtur P. *Antoine*; quia longe melius est ut sint confessarii minus docti, sed pii et moribus integri, quam nulli: si bona fide

faciant quod in se est, materialiter tantum in falsis decisionibus peccabunt, sacramentum pœnitentibus vere contritis valide administrabunt, sicque salutem eorum absque proprio detrimento efficaciter adjuvabunt. Ergo.

Propter eandem rationem, a peccato immunes sunt episcopi et vicarii generales qui, deficientibus magis idoneis, tales approbant sacerdotes. Eos tamen moneant de stricta obligatione quantum possunt ediscendi.

Queritur an confessarius distinctam habere debeat singulorum peccatorum notitiam.

R. Necessè est ut singula peccata, dum accusantur, intelligat, alioquin præceptum de integra confessione faciendâ non impleatur. Unde confessarius qui, ex notabili negligentia vel ignorantia, peccatum mortale non intelligeret, graviter peccaret; secus si ex inadvertentia, distractione, ob somnum gravantem, cantum, strepitum, linguam impeditam confitentis, etc., aliquid ipsi excidat peccatum; quia præceptum positivum de integritate confessionis non obligat ad ea quæ sunt moraliter impossibilia. Si tamen pœnitens advertat peccatum mortale a confessario non fuisse intellectum in sua gravitate, illud iterum confiteri tenetur: *sequitur ex dictis, ubi de præcepto divino confessionis.*

At non requiritur confessarium habere notitiam distinctam omnium peccatorum, ut satisfactionem imponat et licite absolvat: sufficit ut statum pœnitentis moraliter cognoscat.

SECTIO TERTIA. — De prudentia in confessario requisita.

Prudentia est virtus hominem in quocumque statu spectatum recta via deducens, ut nec deficiat, nec excedat, ideoque aliarum virtutum oculus merito dicitur.

Certe dubitari non potest quin talis virtus confessario maxime sit necessaria, quod in concilio Lateranensi IV, can. *Omnis utriusque sexus*, sic exprimitur: « Sacerdos » autem cautus et discretus sit, ut more periti medici » superinfundat vinum et oleum vulneribus sauciati, » diligenter inquirens et peccatoris circumstantias et

» peccati, per quas prudenter intelligat quale illi consilium dare debeat, et cujusmodi remedium adhibere, » diversis experimentis utendo ad sanandum ægrotum. »

Necessaria est ergo prudentia, tum in suscipiendo et interrogando pœnitente, tum in dignoscenda et excitanda ejus contritione, tum in satisfactionibus ei injungendis, tum in servando inviolabiliter confessionis sigillo: habenda est ratio ætatis, conditionis, status, sexus ac diversarum pœnitentis dispositionum; alioquin scientia vana esset, ipseque zelus plus noceret quam prodesset; unde recte et pro temporibus nostris sic se habet *S. Bernardus*, Sermon. 49, in Cantica Canticorum: « Sequitur: » *Ordinavit in me charitatem*; omnino necessarie. Importabilis siquidem absque scientia est zelus. Ubi ergo vehementis æmulatio, ibi maxime discretio est necessaria, quæ est ordinatio charitatis. Semper quidem zelus absque scientia minus efficax minusque utilis invenitur; plerumque autem et perniciosus valde sentitur. »

SECTIO QUARTA. — De obligatione audiendi confessiones.

1º In articulo vel in periculo mortis, quilibet sacerdos, etiam non approbatus, deficiente approbato, tenetur sub gravi confessionem moribundi audire eumque sufficienter dispositum absolvere; nam in gravi necessitate tenemur ex charitate proximo succurrere.

2º Parochus et omnis sacerdos habens officium cui annexa est cura animarum, tenetur sub peccato mortali confessiones fidelium sibi commissorum excipere tempore necessitatis et in Paschate; fideles enim ad confessionem in his casibus sub peccato mortali obligantur: porro grave præceptum confitendi pro fidelibus supponitur pastoribus gravem obligationem confessionem excipiendi. Eadem obligatione tenentur vicarii, saltem defectu parochorum, cum ad illos supplendos mittantur.

3º Tenentur insuper audire parochianos quoties hi rationabiliter sacramentum petunt; v. g., ad lucrandum jubilæum, ad honorandum festum, ad proficiendum in pietate, etc. Si tamen nimis frequenter aut intempestive

fieret petitio, excusaretur denegatio, quia ipsimet parochi ad id solum quod rationabile est obligantur. *A fortiori* excusarentur si personas devotas quandoque remitterent ut peccatores audirent; imo graviter peccare possunt secus agendo, si omnes audire nequeant; bonus pastor nonaginta novem relinquit oves in deserto, *et vadit quærere eam quæ erravit*, Matth. XVIII, 12. Caveant tamen ne pigritia, impatientia, tædio aliisque motivis veræ pietati parum congruis, animas simplices perfectionem christianam excolere cupientes repellant; tunc enim facile mortaliter peccarent.

4º Reliqui sacerdotes approbati confessiones audire non tenentur aliis non deficientibus, nisi confessiones audire inceperint; quo in casu eas perficere debent, saltem ex charitate, ne pœnitentes illas iterare cogantur: aliis vero deficientibus, tenentur ex charitate necessitatibus, imo et utilitatibus fidelium subvenire.

5º An autem et quantum periculum vel incommodum subire teneatur, sive pastor, sive alius sacerdos, in variis casibus supra expositis, ad ministrandum Pœnitentiæ sacramentum, deduci poterit e jam dictis in Tractatu *de Sacramentis*, cap. 5, art. 1, § 4, et e dicendis in Tractatu *de Decalogo* ubi agitur de ordine in charitate servando.

Quæritur an in penuria confessariorum simplices sacerdotes possint tuta conscientia munus confessarii repellere, cum illud exercere queunt.

R. Testatur S. Ligorius, l. 6. n. 623, se apud nullum auctorem de re morali tractantem hoc dubium invenisse discussum: citat tamen libellum auctoris doctrina et pietate commendati, qui expresse docet sacerdotem, ad audiendas confessiones idoneum, sacramentum Pœnitentiæ administrare teneri, quando videt alios deesse confessarios, et ad id se præparare si nondum idoneus sit: refert insuper testimonium *P. Pavone*, e Societate Jesu, viri admodum pii et docti, idem docentis; et ipse eidem sententiæ subscribit, dicens sacerdotes a Christo institutos fuisse ut salutem animarum incumberent, docendo